

novica, ki je neverjetna in nepričakovana. Ali živimo na Ruskem, v državi zatiranja, krvave nagajke, vislie in Sibirije? Skoraj se človeku tako dozdeva.

Zgodilo se je namreč to-le:

Pretekli četrtek se je začelo jesensko zasedanje avstrijske državne zbornice. Zbornica je z ozirom na dane razmere sklenila, da razpravlja najprve o predlogih gledé druginje, ki so jih stavili razni poslanci. K tem predlogom dobil je najprve vodja avstrijske socialne demokracije dr. Adler besedo. Imel je daljši in ognjeviti govor, ki je imel gotovo precej revolucijskega značaja. Glasom poročil je ravno rekel: „Jaz poznam bedo proletarijata na Avstrijskem. Ni se čuditi, da nastane enkrat vihar; čudež je le, da ta vihar še ni nastal“ — in pri teh Adlerjevih besedah vstal je na galeriji mlad mož, potegnil revolver iz žepa in ustrelil proti ministerski klopi. Oddal je pet streliv. Potem je zaklical: „Živela socialna demokracija!“ — Takoj so prihiteli sluge in so morila prijeli. Morilec je prav izborno meril in se je le čuditi, da se ni zgodila nesreča. Na ministerski klopi sta sedela takrat minister grof Stürgkh in minister dr. pl. Hohenburger. Mimo njunih glav so kroglje frčale in Stürgkha celo v obleko zadela, brez da bi ga ranile. Tudi podpredsednik Pogačnik je bil v veliki nevarnosti. Storilec je takoj dejal, da je član socialno demokratske stranke. Rekel je, da se je minister dr. Hohenburger med Adlerjevim govorom nasmejal; to da ga je tako razburilo, da je hotel ministra ustreliti. V zaporu se je potem dognalo, da se piše morilec Nikolaj Njegus Vavrak in da je Dalmatinec. Njegova družina je pristojna iz Črnogore in morilec je celo v nekem daljnem sorodstvu s črnogorskim kraljem Nikito. Izučen je kot mizarški pomočnik, ali bil je vedno delamržen. Pred kratkem je podedoval par tisoč kron; denar je s slabimi ženskami zapravil in ostalo mu je 600 K. Tako se je odpeljal na Dunaj. Tam je prosil znanega mu tajnika mizarške organizacije Paulina (ki je svoj čas tudi v Ljubljani delal), naj mu preskrbi vstopnico za parlament. Ta je pri soc. dem. poslancu Widholzu posredoval in tako je prišel Vavrak v državni zbor, kjer je izvršil svoj zločin. Njegusa in tudi Paulina so oddali sodnji in nadaljna preiskava bode dognala resnico o celi zadevi.

Tako je bil torej letos naš državni zbor otvorjen! Ves civilizirani svet obsoja ta zločin najostreje. Mi ne stojimo na stališču, da je

tega zločina ta ali ona politična stranka kriva. Ali vsekakor se porajajo misli in načrti anarhističnih zločinov na podlagi brezmejnega in brezvestne agitacije. Kdor zagovarja opravičenost nasilja, ta zagovarja tudi politični umor! Agitatorji naj bi pomislili, kaj govorijo in komu govorijo. Iskro zaburjenosti je lahko mež nezavedno ljudstvo vreči, ali vihar je težko vstaviti. Proti druginji ti blazni strelji niso pomagali; nasprotno. Ljudstvu so hudo škodovali. Ljudstvu in zlasti delavstvu. Politične razmere so pričele v naši državi porajati nekako anarhijo in proti tej treba bode vsem nastopati, ki imajo zmisel za red in za delo!

Pralni ekstrakt „Ženska hvala“

za namakanje perila.

Najpopolnejše nadomestilo za bélenje perila.

Najboljši in najzanesljivejši pralni prašek.

Pralni prašek je zaupljiv predmet. Ako hočete Vaše drago perilo obvarovati škode, tedaj se čuvajte pred ponaredbami!

Dopisi.

Sv. Trojica v Slov. gor. V sredo 4. t. m. je bil pri sv. Trojici občni zbor posojilnice. Dosedajni odbor je nameraval tiho in mirno, kakor vsako tretje leto, ta zbor in volitev skleniti. Ali naš navadni nemir in prepir delajoči prvaki s tem niso bili zadovoljni; radi bi si našo posojilnico osvojili. Naša posojilnica obstoji že 15 let; ustanovljena z velikim trudom in skrbjo, pa tudi z velikimi težavami od gospodov F. Gollob, Kirbsch Karl, Kovačič Jakob pokojni Wračko in Steinbauer. Ti gospodje so imeli s tem veliko dela in skrbi, ali zdaj v celi Trojički, Antonješki in Benedički fari ni človeka najti, kateri bi rekel, da se mu je v posojilnici,

katero vodi že vseh 15 let gosp. Gollob, kaka krivica zgodila; ni človeka najti, ki bi rekel, da z dosedajnim uradovanjem ni zadovoljen; le vsak kateremu je g. Gollob pomagal, ga hvali in mu je hvaležen. Jaz mislim, da tako kakor jaz, tudi vsak pošteni ud te posojilnice, gotovo pride dne 21. oktobra ob 8. uri zjutraj na novo volitev, in odda svoj glas za gospoda Gollob-a in za star odbor. Ne dajte se za nos voditi od Kraigherja, Tušak-a in Klemenčič-a; ti ljudje še Vam nikoli niso nič pomagala in nikoli nič ne bodo. Ti ljudje bi zdaj radi korist nase potegnili, ti ljudje bi se radi s tem bahali kar je g. Gollob pripravil! Da se to tem tujcem ne posreči, pridite vsi vrli udi in volite zopet našega g. Gollob-a in njegov odbor! Član posojilnice.

Ljutomer. O izidu znane Karlekovde zadeve so poročali že razni listi precej obširno. „Stajerc“ ki je poseben ljubljenec lotmerskege „Geldjuda“, bode pogledal vsestransko v vse predalčke, kajti ljudstvo mora in hoče zvedeti to, kar je res in gola resnica. Zamorec se je pral in pral; toda umazan je bil dr. Grossmann, ko je začel tožiti, umazan je še tudi danes in umazan ostane do zadnje urice. Verjetno je toraj, da je porabljal dr. Grossmann, odvetnik in posestnik v Ljutomeru, stare koleke! No, o tem so bile prepričane že davno Seršenove krave — Znano je, da je zaslužil Karlek z nekimi pooblastilom na nepošten način 2 kroni. Očitata so se mu razna ostudna dejanja — toda ta poštenjak ni tožil. Možakar je izjavil mnenje, da bi bila pravda s „Stajercem“ brezuspešna. To radi verjamemo, kajti dokazalo bi se, da so vse trditve resnične in Karleka vzela bi bila megla že davno. Dr. Grossmann se je opetovano širokoustil, da je žrtvoval za ljudstvo tisočake in tisočake. Čudno! Ni pa imel potrebnega drobiža, da bi začel tiskovno pravdo zoper „Stajerca“, kar bi bila vendar njegova dolžnost. Takrat, ko je tožil neke odlične gospode, ker so trdili, da ima posojila od Südmarke, je tekem obravnave prisegel, da nima takega posojila. V s starimi štemplni obrobjeni in s sinksom poštrokrojeni pravdi izjavil je pa vedno pošteni Karlek, da tozadevno prisegel ne bode. Zdrava pamet, kaj porečeš k tema slučajema?! — Izid pravde, ki se je dokončala dne 5. oktobra t. l. v Mariboru, je ljudstvo skrajno presenetil. Karlekov gnusni čini so znani v vsaki kočici in ne najdeš človeka, ki bi mu bil prijateljski vdan. Odvetniška zbornica ima celo kope gradiva. Od nje se je zahtevalo, da bi poslala v Ljutomer preiskovalnega komisarja, ki bi zasledoval in študiral na licu mesta in takorekoč od osebe do osebe nad vse smrdljivo delo prvaškega voditelja dr. Grossmana. Sedaj bode govorila na podlagi starega gradiva ter novih in najnovejših dejstev ta njegova oblast v Gradcu. Res pa je: Glas ljudstva — Božji glas! — Povsod slišiš vprašanje: „Kako je vendar bilo mogoče, da ni zgrabil državni pravdnik nesramnega človeka, ki sliši na ime Karlek, da niso pomagali vsi dokazi, da so bili ovrženi vsi znaki in da je ostala le verjetnost lumparije na kosmati vesti „Geldjuda“ in poštenjaka vseh poštenjakov?!“ Odgovor za danes: „Laž, zavijanja, sumničenje, slučajni in morda neka Božja milost, ker še možiček ni popolnoma dozorel za vraga.“ Pošteno ljudstvo! Verjetno je toraj, verjeti se da in verjeti se mora na podlagi sodnijske razsodbe, da je porabljal dr. Karol Grossmann, odvetnik v Ljutomeru, stare štemplne in da je ogoljufal s tem lopovskim činom državno blagajno.

Sv. Anton v slov. gor. Malokedaj se sliši in bere v Vašem cenjenem listu od nas Antonječanov. Zato pa g. urednik, si ne želimo, da bi ta dopis romal v koš. Naj se zve med svet, kako imamo mi vendar vnetega in pridnega g. kaplana. Posebno skrb ima on za dekleta. Da si pridobi gotove osebe, naroča časnike, naslovljene na kaplanju, da hodijo ponje. Iz tega potem sledijo taki slučaji, kot navedem tu enega. Prišel je namreč opoldne nek fant iz Smoline po spoved k neki hudo bolni osebi. Ko opravi tam kaplan svojo dolžnost, mislil je domov gre doč kaditi cigarete; ker jih pa ni imel je šel od tam v bližnjo gostilno in trgovino, da si jih kupi. Imel je pa tisti gostilničar in trgovec ravno zidarje. Gre tudi k njim malo pogledat. Ker pa

Od vojske.

Turčija je imela vedno hude notranje boje. Prejšnji njeni vladarji, zlasti bivši sultan Abdul Hamid so si domišljavali, da so še vedno nekaki azijski poglavari. Zato so zapirali državo pred vsakim zunanjam, modernim evropskim vplivom. Vkljub temu, da ima Turčija pravzaprav velikanske moči združene, jih pod starih režimom ni mogla in ni hotela izrabljati. Ko so potem prišli Mladoturki do vlade in so nazadnjaškega sultana pregnali, pričeli so seveda v kratkem času z vso naglico državo modernizirati. Poklicali so iz Nemčije oficirje in vojaške strokovnjake, ki so armado popolnoma reorganizirali in izvežbali. Tako se zamore turška armada danes z velikim nasprotnikom meriti. Naša slika kaže glavne vrste vojakov Turčije (zgoraj) in Italije (spodaj). Zgoraj (pri Turkih) vidimo od leve na desno: 1. ulanca, 2. dragonca, 3. albansko infanterijo, 5. pehotno artiljerijo, 6. in 7. pa generalne stabne oficirje. — Pri Italijanih (spodaj) vidimo: 1. infanterista, 2. infanterijskega oficirja, 3. bersaglieri-vojaka, 4. planinskega lovca, 5., 6., 7. in 8. mornarske vojake, oficirje in mornarje, 9. kavaljerista, 10. stabnega oficirja in 11. artiljerijo.

1. Ulan, 2. Dragoner, 3. Albanischer Infanter, 4. Nizam Inf., 5. Fuss-Artillerie, 6-7. Gen.St. Offizier.

Italienisches Militär. 1. Infanterist, 2. Bersaglieri, 3. 6, 7. & Marinestruppen, 9. Kavallerist, 11. Artillerie, 2. Inf. Offizier, 4. Alpenjäger, Offiziere, Matrosen, 10. Stabsoffizier, 10. Lerie.

je kaplan hudo zgovoren mož v družbi, ni ostalo do brez posledic. Dal je najprej za par litrov vina, potem še za par. Zidarjem in drugim delavkam je prišla ura za nebat. Bilo je pri delu tudi več deklet. Te je silil kaplan, naj zapojejo katero. Razgreti od vina, začno peti vsi vkup; peli so pa hudo narodne pesmi kakor je tista: „Dekle pleničke prat, pri bistem studentcu“ itd. Kaplan je dobro vedel, da biva na nasprotni strani bolana oseba (umrla je po tem dogodku za par dni); a vkljub temu je silil k petju. Menda je dišalo kaplanovi najljubši osebi v imenu „korzingarce.“ Prišla je menda nalašč v trgovino, da kupi kaj malega; ker ji je bilo rečeno od kaplana, naj prisede, je to radovoljno storila. Peli so tako dolgo, da ljudje, ki so to slišali, niso vedeli ali so bile pesmi ali kedo drug spušča take živinske glasove v svet. Okoličani, so se zgrazali nad takim petjem in kričanjem, posebno, ko se je izvedelo, da je bil zraven g. kaplan. Bil je že precej natrkan in v tem izrazil marsikaj, kakor tudi to, da se boče prosil na drugo farno, da noče več hlapčevati ne fajmostru in ne faranomu. Ura je bila že pol desetih zvečer, ko se spravijo na odhod. Del družbe se razide domov, drugi del družbe pa gre z kaplanom ali bolje rečeno z „korzingarco.“ Pojoci pesmi pridejo do razpotja. Ona pa reče kaplanu, da naj gre ž njo, ker jo je strah, posebno pred materjo. Njemu se seveda ni mudilo domov, čeravno je ura že pozna in dobre pol ure daleč na okrog, zato gre ž njo. Gre pa še neka druga oseba v imenu „kuharce“ iz mesta Gradca, ki je bila na počitnicah pri svoji teti. Ko pridejo tako do njenega doma, obide navidezen strah g. kaplana in reče, da naj gre katera ž njim. Ker pa mati nobene ni pustila, je šla ona sama nekaj časa zraven. Kaj ne, dragi urednik in pa bralci ljubega nam lista, kako lepa je ta dogodka! A je žalibog resnična. Kaplan Kren si misli, da ni nič to napačnega. Če pa on zve, da si je peljal kateri fant dekle v krčmo in potem gre k nje domov, pa razbija in ravsaja po kanceliju, da je strah gotovo vsacega, kateri je v cerkvi. Ali je to lepo, da je pomagal peti take nelepe pesmi nasproti bivajočega bolnika? Raje bi šel k njemu in ga tolažil v že skoro zadnjih trenutkih njegovega življenja. Čakali smo par nedelj, če bo res vzel slovo od svojih ovčic; ker pa je precej nabermal po fari pšenice, mu je menda upadel pogum, da bi se prosil drugam. Povem naj še nekaj, kar vznbuja vso ljudstvo v fari. Peljal se je predzadnjo nedeljo zvečer ob deveti uri na spoved v drugo farno sv. Andraža v občino Ljubina. Pri njem pa je bila tisti večer „korzingarca.“ (Ona gre večkrat k njemu.) Bilo je pa njo strah samo doma, da bi se pripeljal on spet nazaj ali pa, da bi šla domov, zato se pa pelje ž njim dve uri daleč na spoved. Ona in volnik počakata zunaj, da opravi on svojo opravilo pri bolniku; potem se pa peljejo skupno nazaj. Med potom pa se prigodi majhna nesreča (tako namreč govore ljudje). Zvrnejo se v gozdu tako imenovani „črni luknji.“ To pa ni bila še najtavejša nesreča, če se je to zgodilo, le to je grozno, da se je med tistim časom zabliskalo in strah je obšel pa ne volnika,

ki tega ni videl, kaplana namreč samega... Bojim se, da mi g. urednik ne prestrižejo s tistimi dolgimi škarjami moj dopis, zato ga končam; le to naj še povem, da če se ne bo pobiljšal g. kaplan, in bo uganjal večkrat take neslanosti, bom Vam in pa bralcem tega lista vsikdar poročal. Faran.

Sv. Križ na murskem polju. Nedavno so se vozili naši „zvezarji“, recte „oberklerikalci“ s svojimi ženskami k Jeruzalemu v neke gorice. Z njimi so bili nemški in slovenski pridigarji in katehete ter bogoslovski profesorji, kot vodja vsega pa naš č. g. župnik. Tam se je pilo in jedlo in zopet jedlo in pilo, vmes pa prav pridno klestilo po poštenih ljudeh. Naš g. župnik pa je blage volje sprejemal informacije za nedeljske pridige. Kako ste se pa počutili v tej družbi, g. župnik? Potem, ko so se vsi dosita najedli in do grla napili izbornega Jeruzalema, so se peljali domov. Spotoma se je pripetila nekemu „oberklerikalcu“ nezgoda. Po Ljutomerju pa je neka znana ženska tako kričala, da ji je baje hotel redar že hladno prenočišče preskrbeti. Vi, g. župnik, ki po nedeljah tako gromovito udrihate proti pijancem, preklinjevalcem, obrekovalcem in oskrunjevalcem nedelj ter praznikov, posežite enkrat v vašo lastno stranko. Tam boste našli brez navodil dovolj gradiva za pridige. Povejte jim nekaj pri vaših tajnih zabavah! Kdo oskruni praznike, kakor vaši klerikalci, ki se na Bogu posvečenih dnevi okoli vozijo in pijančujejo? Kako pa je bilo na Roškarjevem zborovanju, ko niste mogli predsednika dobiti? Tedaj ste priporočali za predsednika Vašega nadagitorja, sebi in njemu v posmeh. Pač v sili vrag mušice zoblje, ali ta človek vendar ni zmoežen politična zborovanja voditi. O drugih klerikalnih neumnostih enkrat pozneje. Farani.

Iz Amerike. Milwaukee, 25. sep. 1911. (Severna Amerika) Cenjeni gospod urednik! V Milwaukee ima „Štajerc“ že lepo število naročnikov in z vsakim dnevom se pač število novih veča; vendar pa se redko kedaj sliši od nas. Zato bi jaz prosil malo prostora, da vidite, kako tisti, ki se štejejo k najbolj „narodnim“ in „pobožnim“, plačujejo storjene njim dobrote. Pred kratkim je odšel neki Š. A. K. iz Stopnega pri Makolah v staro domovino. Delal je tukaj 4 leta v Milwaukee Chair Co. Toraj 4 leta se je „Vorman“ mučil z njim in mu moral vsako reč razgovediti kot majhnemu otroku, medtem ko bi mu se ne bilo treba, ker je tukaj tacih, ki znajo nemški in angleški, na izbiro. Ali njemu se je mož smilil, in potrpel je z njim. Sedaj, ko si je nekaj prihranil in šel domu, je ta surovež, mesto da bi se „Vormanu“ zahvalil za njegovo potrpežljivost z njim, kazal fige in mu rekel par psovč v obraz, katere se je v štirih letih naučil angleški. In par Slovencev, ki delajo tam, so se temu smejali. Sedaj pa se povprašujejo in čudijo, kako da „Vorman“ ne sprejema več Slovencev. Bedaki, ali naj sprejema še naprej take osebe, ki plačujejo dobrote na tak način? Ko bi ta-le junak ne bil čisto bedast, bi se gotovo sramoval, a tako si misli,

da je storil veliko junaštvo. Z njim je šel tudi „Stari Amerikanec“, o katerem je „Štajerc“ že itak pisal. Vendar je spravil še prej svojega brata sem, da dela on zgago tukaj. Ta je še popolni „Grünhorn“ in toži stare delavce, da bi jih spravil ob delo, seveda s pomočjo drugih, kajti sam se „nemre vün zgücati“, ker v Ameriki „nači güčijo, kot pri Veliki Nedeli.“ Vendar prava dva sta odišla skupaj, in res je, da „gliha vkup štriha.“ Čudno, da se taki junaki ne držijo gesla „Svoji k svojim“ in ne delajo samo po slovenskih tovarnah. Čudno, da se ta stari Amerikanec, ki je vendar tako naroden, ne boji za svojega brata, da bi postal nemčur ali celo Anglež. Kajti ni še celo leto tukaj, in že zna „yesser“ in „šur“, in to vendar ni slovensko. Prihodnjič več. Pünklavi Hons.

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli teint dobiti in obdržati, univa se edino z

Dama

„Steckenpferd“ lilijanim mlečnim milom (znanka „Steckenpferd“) od Bergmann & Co. Teichstr. 1. E. Kos. za 80 h se dobi v vseh apotekah, drožerjiah in trgovinah s parfumom itd.

391

Novice.

5000 kron nagrade razpisano je za tistega, ki bi mogel naznaniti ponarejalca 100 kronskih bankovcev iz leta 1910 in 20 kronskih bankovcev iz l. 1907. Taki ponarejeni bankovci krožijo namreč v zadnjem času po Avstriji. Pona-rebde so prav izborne. Pozna se jih zlasti na tem, da se mastno svetijo.

Ruske razmere označuje slučaj morilca Bagrova. Kakor znano, ustrelil je Bagrov ministra Stolypina in je bil zato na smrt obsojen ter 25. p. m. v Kjevu tudi obešen. Delavci napravili so ob tej priložnosti velike izgrede. Par sto delavcev je policija zaprla. Tudi mnogo hišnih preiskav je napravila, pri katerih je našla veliko število revolucionjskih oklicov. Zanimivo je to, da se še danes natanko ne ve, je-li je služil Bagrov nazadnjaški „Ohrani“ ali pa revoluciji. Preiskava je pustila mnogo nejasnega. Neki Kuljabko izpovedal je pri sodniji sledeče o morilcu: Bagrov bil je od l. 1906 naprej tajni agent kjevske „Ohrane“ (to je one krvoločne organizacije, ki deluje skupno s policijo proti ustašem). Bil je eden njenih najboljših delavcev. Vse njegovo delo je bilo izdajstvo. On je razne anarhistične organizacije izdal in vsled njega so bili njih člani v Sibirijo odgnani. Tako je padel vsled Bagrova voditelj anarhistov Taratuta policiji v roke. Razkril je razne fabrike bomb in Bagrov je napravil, da je bilo stotero ustašev obesenih in v Sibirijo odgnanih. Leta 1910 zapustil je Bagrov Kjev in se je tam šele 10 dni pred svojim umorom zopet pokazal. Kuljabki je takrat povedal, da hočeta dve osebi ministra Stolypina umoriti. Potem pa je šel in — ustrelil sam ministra. Pač čudno! Tudi pred svojo smrtjo v očigled vislic ni hotel Bagrov povedati, kako je ta načrt v njegovem srcu dozorel. Po našem mnenju je slučaj Bagrova pač dokaz, da je v krvavi državi carja-batjuške vse gnilo in da se porajajo celo v policijskih srcih ustaške misli.

Iz Spodnje-Stajerskega.

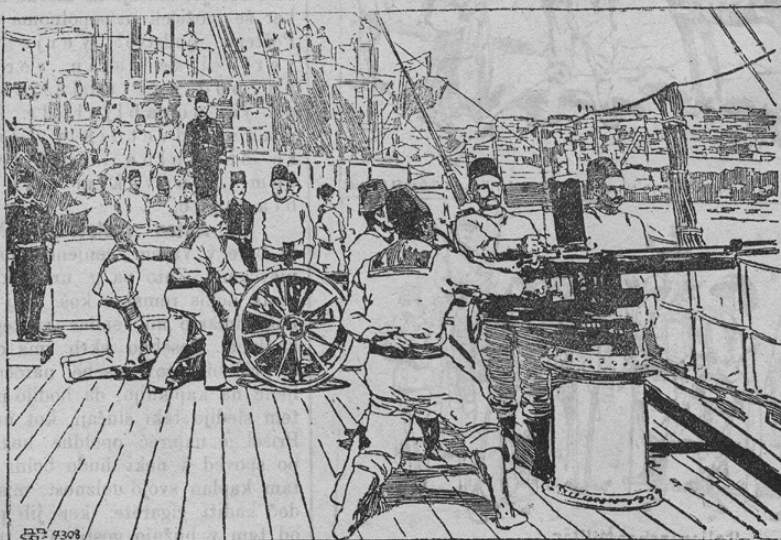
Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama ** pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 14. oktobra v Brežicah (svinjski sejem). Dne 15. oktobra pri Sv. Lovrencu nad Mariborom*; v Ernovžu (sejem z malo živino), okr. Lipnica. Dne 16. oktobra na Planini*, okr. Servnica; v Račah*, okr. Maribor; pri Sv. Lenartu**, okr. Slov. Gradec; pri Sv. Duhu v Ločah**, okr. Konjice; v Spielfeldu**, okr. Lipnica. Dne 17. oktobra v Radgoni*; v Ormožu (sejem s ščetinarji). Dne 18. oktobra v Poldsredi**, okr. Kozeje; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Vojniku*, okr. Celje; pri Sv. Treh Kraljih, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.; v Imenem (svinjski sejem), okraj

Od vojske.

Omenili smo že, da je turško vojašto prav izborna, čeprav ni vsled večnih notranjih preprirov in kriz turška mornarica moderno oborožena. Naša slika kaže turški parnik s svojo artiljerijo v boju. Mali parniški kanoni se sicer ne morejo meriti z velikanskimi topovi italijanske mornarice, ali prežeti se jih zlasti z ozirom na pogum turških vojakov tudi ne sme. Disciplino imajo turški mornarji izborna in verski fanatizem Muhamedancev ne pozna nobene bojazljivosti. Turške barke so bile od Nemčije kupljene in tudi mornarji so večinoma od nemških oficirjev vzgojeni.

Türkische Schiffsartillerie